

Előfizetési díj	
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepekot követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállás:
Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesb czikkek díjaztatnak.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Összör hasábozott garmond sor 6 kr. ara
Bátyegdj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Hungenstein és Vogler (Neuer Markt 11).
Pesten: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9. z.)

Nyilttéri czikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A „KELET”

politikai és közgazd. napilap
nyolczadik negyedévi folyamára.

A közelgő új negyedév küszöbén, a nélkül, hogy új program-adásnak szükségét látnók, egyszerűen fölkérjük lapunk t. pártolót hogy előfizetéseiket idején megtenni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fenakadás történjék.

A „Kelet”, mint eddig, ezután is hiv képviselője lesz az erdélyi részek érdekeinek, s mig mulaszthatlan kötelességének tartja az anyahonnan való unio rendszeres keresztültitele mellett küzdeni, viszont nem téveszti szem elől a historiai mult által teremtetett specialis viszonyok tekintetbe vételét, s annyival inkább most, midőn a királyi biztosság megszüntetése folytán, még jobban előtérbe lép annak szükségessége, hogy minden felmerülő sajátlagos kérdés földerítését a nyilvánosság közegei, az erdélyrészi lapok, tekintsék elengedhetlen feladatuknak.

Ezt a feladatot jövőre is tőlünk telhetőleg betöltjük s munkatársaink tekintélyes csoportja remélénünk engedi e törekvés sikerét, ha t. előfizetők eddig tanusított támogatásukban ezután is részesítenek s maga az ország-rész intelligentiája lapunkat tekinti — mint eddig — a vidéki érdekek készséges közlönyéül.

E szellemi és anyagi támogatás reményében nyitjuk meg az előfizetést.

Szász Béla,

felelős szerkesztő.

A „KELET” előfizetési ára:

Okt.—decz.	3 frt.
Egy hónapra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

Az előfizetés pénznek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Hirdetési díjainkat, hogy a vidéki t. iparosok is egyenlő kedvezményben részesüljenek a kolozsváriakkal, jövőre az egész erdélyi részekben felényire szállítjuk le, mit hazánk összes iparosainak becses figyelmébe ajánlunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A jezsuiták Erdélyben.

Történelmi följegyzések.

(Vége)

Igy ez idő körül az eddig tisztán protestáns uralomnak alávetett Szászföldre, névszerint Szébenbe is benyomultak. Mert miután Erdély azostrák ház uralma alá jutott ismét, Szében fővárossá s helyévé emeltetett a császári katonai és polgári kormány, mit kizárólag hű katolikusok kezeltek s a hasonlóan katolikus császári katonasággal mint házi atyákat és tábori papokat a jezsuitákat is bevitték, kik nemsokára jobban megvetették lábukat s 1711 vége felé egy katonai imaházat s egy rendes templomot építettek. Az erre következett évben 1712-ben, midőn első József halála után — kinek nem volt fiórököse, fivére pedig VI. Károly Spanyolországban volt s a császárnő uralkodott megérkezéséig, az országban sem volt kormány s így különös

Kolozsvár, october 12.

(B.) Be van fejezve a válasz-felirat feletti vita; a többség által szerkesztett felirat el van fogadva — s pár nap mulva egy rövid szünetet fognak tartani a honatyák.

Mi is itt a vidéken kellő figyelemmel kísértük a dolgok menetét, érdeklődtünk nem csak a főbb mozzanatok, hanem az egyes beszédek iránt is.

Azonban nem levén annyira a szónoklatok befolyása alatt, mint a tisztelt honatyák, csak hamar az eredményt kezdtük fontolgatni s meg kell vallanunk, miszerint vizsgálódásunk eredménye nem volt a legkedvezőbb, mert a számos felirati javaslat az ezeket követett dictio, még csak a pártok állása tisztázására sem vezetettek s ma is csak a Deák-párt van tisztában tee ndőivel.

Olvastunk forradalmi nyilatkozatokat a szélső bal részéről. Ezekből mi itt Királyhágón innen nem kérünk, nincs semmi kedvünk az 1848/9 véres drámat még egyszer eljátszani, kivált azoknak, kik bonfi kötelességeket akkor is bár mi állózáttal teljesítették, a német kormányok alatt tűttek, szenvedtek, s nem most a magyar kormány idejében léptek fel, miután a német kormányokat végig szolgálták volna.

Pár napig volt alkalmuk a könyvekben hívőknek azon reményben ringatni magokat, hogy a balközép felhagyva a közjogi ellenzékenkedéssel, reá lép azon alapra, melyen egyedül képes egy ellenzék alkotmányos kötelességet teljesíteni — Mi ezek közzé nem tartoztunk, mert ismertük a multból Ghyecz Kálmán félénkség aggodalmas természetét s Tisza Kálmán határtalan ambition alapuló makacsságát.

Csalódtak tehát azok, kik azt hitték, miszerint a balközép elhagyva a közjogi vitát, áttér a reformok tárgyilagossá megvitására, mert Tisza Kálmán megtartotta kezében a balközép vezetését, a habozó Ghyecz egy Flankenbewegunggal vissza tért s marad a balközép állása a régi.

Legkedvezőbb hatást kötségen kívül b. Sennyey fellépése tette — örvendtünk a midőn az ő conservatívok vezére magát határozottan a Deák-párthoz tartozónak vallotta; nekünk az ellen, ha egyes Deák-párti képviselők egyes reform-kérdésekben eltérő nézetben vannak, semmi kifogásunk; de nem vagyunk tisztában a b. Sennyey beszéde után kettővel, t. i. ha vajjon midőn a közigazgatást és a rendszert kárhoztatja, s ez alatt az alkotmányos rendszeren való igazításokat érti e, vagy pedig egy kis hátrálás a bureaucraticus rendszer felé, s főleg sajnáljuk, hogy a valóság szabadság kérdését nem érintette, mert ezen kérdésben mi itt, a Királyhágón innen, már a fejedelmek korszakában a teljes jogegyenlőség alapján állottunk.

E két kérdés iránt azért obajítottunk volna halani Sennyey nézeteit, mert nekünk a Királyhágón innen, kik forradalmi s egy jó adag reactionarius elemtől vagyunk körvezeve, a mint már említett forradalmat előidézni nincs kedvünk, de arra sem vágyunk, hogy újból a burocratia körmei közé jusunk, vagy a törvénybe ígatott vallásszabadság kérdés, alá jöjjen.

Szóval nekünk sem e kormány sem a Deák-

ellenállástól nem volt mit félni — febr. 2-kán éjjel új templomukra a legnagyobb gyorsasággal tornyot emeltek két haranggal. Május 25-ikén urnapján a nagypiacon oltárokat készítettek s minden fenálló törvény ellenére ünnepélyes menetet tartottak, melyhez a nemzet nagyjai is csatlakoztak. Nemsokára Szébenben annyira elévették magukat, hogy 1726 ban egy nagy, még most is fenálló templom alapkövét tették le a katonai és polgári hivatalnokok s a tanács jelenlétében nagy ünnepélyességgel.

Egyébiránt ez időbeli működésükből sem lehet áldást felhozni. Hiven régi elveikhez nyiltnak és titokban üldözték a protestánsokat s különösen az evangelicus lelkésziségnek voltak nagy ellenei. A legelőkelőbb katonai és polgári hivatalnokok felett uralkodtak s ezek által átvittek néhány a protestánsokra nézve káros rendeletet. Az 1716-ban újra visszaállított gubernium tagjává emeltetett a kath. püspök, a ki magos állása befolyásával a többiek közt arra hatott, hogy a Gubernium által munkába vett „Opus correctionis memoratae justitiae” a jezsuitákra bízott, kik aztán az Approbata törvény-czikkeit a 4 bevett vallás egyenjogúságáról kitérőték s a nemkatolikusok megtűrését a fejedelem jóakarata rá hagyták, valamint a tanulókat kiutazását külföldi tanintézetekbe, betiltották. Továbbra javas-

pártnak oly átalakítására nincs szükségünk, mely elv változtatást vonna maga után.

Kolozsvár, oct. 13.

I.

(B. K.) A „Kolozsvári Közlöny” közelebbi számaiban „A katolikaegyháza magyar állam-ban” czimmel avatott kéznöl három czikk jelent meg, oly elvekkel, melyre kötelességünknek tartjuk pár megjegyzést közzéadni.

Mikor a „Kolozsvári Közlöny” megnagyobbodott alakban lépett a közönség elé, az új program sűrű vallásos eszméi s az első vezércikk után a „Kelet” bizonyos gyanúnak adott kifejezést, melyet még akkor ugy látszik a szerkesztőség nem látott jónak néven nevezni: ma már azonban az említett három czikk igazolni kezdi a támadt gyanut; hogy a „Kolozsvári Közlöny” és ultramontanizmus egybekeltek.

Mindez azonban szorosan nem tartozik tárgyunkhoz, sőt mielőtt határozott valónak állíthatnók a fennebbi gyanut is, rá keli hogy bizonyítsuk az érintett cikkekre, hogy ultramontan szemléletűek.

Bluntschli a többek közt ezt mondja az ultramontanizmusról: „A jelenkor vallás-politikai pártjai közt kétségkívül az u. n. ultramontan, vagy mint ő magát nevezni szereti, katolikus párt a legjelentékenyebb és legbefolyásosabb. Az ultramontan párt a tulajdonképeni politikai pártoktól annyiban különbözik, hogy alapelvei az állam körén kívül esnek, s hogy az államtól függetlennek érzi magát.”

A „K. K.” mindjárt első cikkében ezt olvassuk:

„Előre es nyitlan kimondjuk, hogy mi el nem ismerhetjük azt, hogy ezen kérdés (a kath. autonomia) megoldása a törvényhozás tárgyát képezné; ez a katolikusok saját ügye, melyhez a parlament nem szólhat, melybe az államnak sem törvényhozó sem végrehajtó hatalma be nem avatkozhatik.”

Világosan áll előttünk e pár sorból a czikk intentiója. A czikk írója az állam körén kívül, az államtól függetlennek tartja a kath. egyházat. S mig az államban mindenemű társulat, sőt egyház is az államtól nyeri alapszabályainak megerősítését, a kath. egyház kivonja magát e közös sors alól. Közelebbről a reformata egyház újra szervezte autonómiáját; s a szervező-gyűlés az új törvényt fölterjeszté a felelős magyar miniszterium megerősítése alá; a midőn pedig a katolikusok alkották meg pár évvel ezelőtt autonómiájuk szervezetét, kikerülték a felelős miniszteriumot s csupán a királynak nyújtották be azt, az uralkodó természetesen az erre illetékes miniszteriumnak adta azt át, s mikor ez, atárgy nagy fontosságánál fogva önhatalmulag nem

latokat tettek, melyek tisztán az ország vallás szabadsága aláadását célozták, a melyeket csak nagy bajjal lehetett létrejövételükben megakadályozni. Kémekül szolgált az ország belsejében, mindent kitudakoztak s az illető helyen tudomásra hozták; rágalmazták a szabadon és nemesen gondolkodó férfiakat, s ajánlották a gonosz és aljas gondolkozásukat, kik nekik hódoltak. Minden fontos és befolyásos állás betöltésénél közre játszottak, miért ez időben az is megtörtént, hogy néhány száz előkelő a mellőzés miatt a törvényesen elismert evangelicus egyházból kilepott s katoliciussá lett. E kor történelemírői mindnyájan panaszkodnak e befolyásról, különösen egy Szébenben lakó jezsuitát Pater Galoppot illetőleg, ki ellen az általános gyűlölet egy pasquillusban nyert kifejezést. A jezsuiták művének látszanak a százok közt is 1712—1760 ig előforduló áttalások; több evangelicus katoliciussá lett, s a mint a következés megmutatta, többnyire szennyes indokból, melyek a századoknak kevés üdvöst eredményeztek. Fondorkodásaikkal odavitték, hogy 1744 ben az ellenök hozott törvények felfüggesztettek, több birtok az állami javak sorából kitérőltetett s a következő évben országgyűlésileg meghatározatott, hogy a kolozsvári örökös Pater Rector egy királyi leirat (regalis) alapján mindig meghívassék az országgyűlésre.

akart határozni, s annak, ki felette áll, az országgyűlésnek, kezébe teszi le elhatározás végett az ügyet: ime felüti fejét az ultramontan párt, mely az állam illetékességét a tárgyban határozottan tagadja.

Ugy hisszük, senki sem fogja ellenvetni a különbséget, a miniszteri megerősítés és az országgyűlési tárgyalás között. A miniszter egy szerűen végrehajtója az országgyűlés akaratának, mit megerősít, felelős érte, így tehát a lényegen mitsem változtat, ha az országgyűlés teszi, mit a miniszter tenne. Mi sem valljuk az országgyűlés jogának, hogy maga állítsa meg, valamely más vallásfelekezetet, például a katolikusok önkormányzati szabályait, mert ez ellenkeznék a vallásszabadsággal, de azt igen is hatáskörébe tartozónak állítjuk, hogy ép mint a miniszter, ha e szabályok az állam jogkörébe ütődnek, az arra illetékes testülettől módosításokat követeljen s ha ezt nem nyeri meg, a megerősítést megtagadja.

És épen ez sarkkérdése a „Közlöny” három cikkének, melyekben egész halmazára találunk az ellenmondásnak, mint mindenütt hol szeresen mosdatást vesznek munkába. Azt mondja a czikk a többek közt: „a kath. autonómiakérdés nem országgyűlési, hanem egyenesen és kizárólagó Felségét az apostoli királyt és a kath. egyházat illető kérdés.” Másutt ezt olvassuk: „a többi vallásfelekezetek egyházaikat az állam hatalom főfelügyelete mellett önmaguk szabadon kormányozzák. A kath. egyház sem törekedik ennél többre. Nem követel kiváltságot állást.”

Hisz az állam főfelügyeleti joga tudvalevőleg ép a szervezeti szabályok megvagy, hogy maga az országgyűlés vagy végrehajtó közege teljesíti azt; vagy ha e kettő között különbséget tesz a czikkíró, miért mondja, hogy kizárólag az apostoli király joga az autonomia ügyével foglalkozni, miért, hogy az autonomia ügyébe „az államnak sem törvényhozó, sem végrehajtó hatalma be nem avatkozhatik”, hogy „meg vagyunk győződve arról, hogy ő császári apostoli kir. felsége a congressus által szentesítés végett felterjesztett szervezeti munkálatot minél előbb leadja”, midőn jól tudja, hogy az autonomia-szervezet, most nem az uralkodó, hanem a miniszterium kezében van, melyhez a király azt, mint illetékeshez, utasította.

Mindenkép hitünk tehát, hogy az állam fenségét hazánkban nem akarja a cat. egyh. egyrésze elismerni, az a rész, melynek kebeléből e három czikk is kikelt. Itt az a hatalom áll előttünk, mely századokon keresztül, magával az állammal osztotta meg az uralkodást s most midőn onnan kiszorítottatni látja magát, mint vágytárs ellene fordul, ki vele eddig egykére játszott; az a hatalom ez, mely nyugaton az állammal épen most viv elkeseredett élet-halál

A mig most ily módon visszakapták, mit elvesztettek, sőt annál többet is nyertek s állásukban osztrák ortalom alatt hosszú és szép jövő reményének örülhettek, azon oldalról kapták a megsemmisítő csapást, honnan legkevésbé remélték. Ártalmas tetteik és fondorkodásaikért, melyek mindenfelé viszályt és rendelleniséget szítottak, egész Európában gyűlöletessé lettek; s a 18-ik század közepétől fogva néhány országban üldöztetésnek voltak kitéve. Ugyan ily nézet vert nemsokára gyökeret magában Rómában is, s XIV. Kelemen pápa „Dominus ac redemptor noster” hires bullájával a rendet 1773 jul. 21-ikén ünnepélyesen felfüggesztette. A felfüggesztési bulla Erdélyben sept. 18-ról szóló egy királyi leirat kíséretében kihirdettetett. Ugyanez év oct. 8-án javaik confiscáltak és az egyes szerzetesek kiváltságai megsemmisítésével különböző helyeken szálaltattak el.

Ily véget ért egy egyházi rend, mely csekély félbeszakadással 2 évszázadon át lakott hazánkban, melynek sorsára rendkívül nagy de, fájdalom mindíg csak káros befolyást gyakorolt s más vallásfelekezetek megrövidítésével jelentékeny gazdagságot és előjogokat szerzett.

A haza nemője örizzen meg, hogy újra betegyék ide lábukat!

harczot. A küzdelem még nálunk nem kezdődött meg, de a haza elég nagy nyomorúságára elmaradni nem fog; az előjelek már is kezdenek feltűnedezni. Ez előjelek egyikének tartjuk a „K. K.” három cikkét is, melyekre fontosságuk miatt visszatérünk.

A képviselőház okt. 11-iki ülésén Beniczky Ödön interpellációt intézett a közmunka és közlekedési miniszterhez az osztrák állam vasút által elkorlátozott két rákospalotai ut ügyében ezt Papp Lajos interpellációja követte a kézdi-orbai választás alkalmával elfogott 26 egyént illetőleg; ezután a névszerinti szavazás történt meg a válaszfelirati javaslat felett. A bizottsági javaslat mellett szavazott 185, ellene 101, távol volt „csak” 132, s így a többség 84 szavazat. A részletes tárgyalásnál csupán két módosítás nyújtott be: az első Kozma Parthen adta be, ki a nemzetiségi törvény revízióját is fölvetni kívánta a föliratban, a másodikat pedig Zsiszkovits József, ki Horvátországot is külön fölemlíteni javasolta azon kikezdésben, hol Magyarországnak Dalmáciára vonatkozó igényeiről van szó. Az első módosítvány majdnem egyhangulag elvetették, a második pedig egyhangulag elfogadtattott. Ezután a ház október havi költségvetése szavaztatott meg, s fölvetették Nikolics Sándor és Majoros István határozatait, javaslata az árvízkarosult vidékek érdekében. Hosszabb vita után a ház a pénzügyminiszter által benyújtott határozati javaslatot fogadta el, mely szerint fölhatalmaztatott a pénzügyminiszter, hogy azon esetekre, ha Torontál és Temes megyék közönsége a maga terhére kölcsönt akarna fölvenni, ezt azoknak a szükséges mérvben megadhatta.

A bankkérdésben az alkudozások — írja a Reform — erősen megindultak s a parlamenti szünet alatt valószínűleg el fog dőlni, mi uton-módon lesz segítve az ország közszükségletén. Kerkapoly és Preitis osztrák pénzügyér tanácskozással folytatnak, melyekben a magyarellenességről régóta ismeretes Preitis igen akadékoskodik s oly merev állást foglal el, hogy kevés kilátás van rá, hogy vele meg egyezzen lehessen. Szükséges pedig vele megkísérteni a kérdés megoldását azért, mert a valutarendezés a függő adósság közössége miatt is oly közös ügy, melyet csak egyetértéssel lehet sikeresen megoldani, e nélkül egy független magyar bank érzéforralommal nem lévén kivihető. Ghyezy Kálmán is a „Hon” cikkeiben és híres bank beszédében ilyképen fogja föl a helyzetet s azért indítványozta legrosszabb eset-állítást. A magyar kormány álláspontja az osztrák nemzeti bankkal szemben első sorban az, hogy privilegiumának Ausztriába való lejártáig, tehát 1875. végeig egy módus vivendi találtassék, mely nem ad az intézetnek Magyarországon állandó szabadságot, hanem törvényesen rendezi a viszonyt a nevezett határpapir s ezen időig a bankjegyeknek 32 százalékkal a quota szerint dotálja a magyar bankot, mely Pesten független igazgatósággal állítatnak fel s állítson a pesti intézettől függő fiókokat ott és úgy dotálja, a hogyan azt a magyar kormány kívánja. De a bécsi intézet 25 évi privilegiumot kér s csak úgy hajlandó ezen alapot elfogadni. Ez pedig bajosan megadható, ha nem úgy, hogy a bécsi bank megosztja érczkészletét is s általában egy teljesen független intézetet állít Pesten, csak úgy, mint a hogy azt más idegen tőketulajdonosok, p. valamely berlini végy párisi bankintézet tenné.

A bécsi bank ily kettőszakadásra nem mutatkozik hajlandónak s megállapodás még semmi irányban létre nem jött. Holnap délelben a bankkérdésben ő felsége elnökle a att nagy minisztertanács fog tartatni.

Az osztrák kormányának a nemzeti banknál biza-osa dr. Schön tanácsos is, mint a „P. Lloyd” írja, küldetésben Pestre érkezett.

Különböző má határozott pontozatokat is hoznak fel az osztrák nemzeti bankkal történt állítólagos megállapodásból E pontok a N. fr. Pr. szerins ezek: 1. a kibocsátott bankjegyek mennyiségileg a quota arányában oszolnak fel Magyarországon és Ausztriában között; 2. Pesten külön eirekező állítatik fel és 3. a magyar fiókok számát és dotációját a magyar kormány határozza meg.

A képviselő ház oct. 12-iki ülésének nagyobb idejét vette igénybe az interpellációkra adott feleletek, mint maga a napirend Szabó Imre egy interpellációja után a válaszfelirat elfogadtattott véglegesen, ezután Lónyay Menyhért gr. miniszterelnök felett Miletics Szvetozárt több interpellációjára, s névszerint a belgrádi ügyben kijelenté, hogy a kormány senkit sem tiltott el az ünnepélyben való részvételtől, s csak azt tette mi a törvények parancsolnak. Mileticsnek azon kérdése, hogy miképp egyeztethető össze Kállay főkonzul eljárása a Miletics által sérelmesnek talált miniszteri rendelettel, azt feleli a miniszterelnök, hogy éppen e rendelet a külügyminisztérium tudtával történt, s végül biztosította a képviselőt, hogy az osztrák-magyar monarchia és Szerbia közötti viszonyok jók. Ugyancsak Mileticsnek felelt még a miniszterelnök a szerb pa-

riarcha választása ügyében beadott interpellációjára is, egyszerűen utalván azon feleletre, melyet e tárgybán Nikolics Sándornak adott, e mely kormány álláspontját kitünteti. Ezután Pauler Tivadar igazságügyminiszter felett Mileticsnek a Kosztics és Pavlovics elfogatása tárgyában hozzá intézett interpellációjára, s e feleletben kiemelte, hogy eddig minden a törvény rendes útján megy s nincs is szükség kir. ügyészeket és törvényszékeket a törvény megtartására utasítani, mert ezek tudják kötelességüket. Miletics Szvetozárt nem elégítette ki egy miniszteri felelet sem, de a ház tudomásul vette mindannyit.

Fölvetetvén a napirend, először is az országos bizottság tagjaira történt szavazás azután a kérvényi, mentelmi és gazdasági bizottságok jelentése fogadtattott el minden vita nélkül. Végül Zsedényi Ede indítványára elhatározott, hogy nov. 4-ig érdemleges tárgyalás ne legyen, s egyuttal fölhatalmaztatott az elnök, hogy ez idő alatt hirdethessen ilyet a főrendiházi üzenetek átvételére s a szentesített törvények kihirdetésére.

Országgyűlés.

Pest, okt. 11.

A képviselőház mai ülésén Trefort Ágoston Sopron város képviselője bemutatta megbízó levelét.

Beniczky Ödön interpellációt intéz a belügyminiszterhez az osztrák állam-vasuti társaság által a rákospalotai erdő és a község közt futó vas-pálya elkorlátozása s ez által két utcának elzárása iránt.

Papp Lajos interpellálja az igazságügyminisztert a kézdi-orbai választókerületben f. évi június három ntolso napjaiban folytatott választás alkalmából elfogott 26 választó polgár ügyeinek mielőbb leendő ellátására iránt.

Kiadatnak az illető minisztereknek.

Miletics megemlíti, hogy ő a bel- és igazságügyminiszterekhez több interpellációt intézett, melyekre még feleletet nem nyert, ezekre, különösen a Kosztics és Pavlovics letartóztatása tárgyában tett interpellációra szorgalmazza a felvilágosítást.

Szögyényi, az állandó igazoló bizottság elnöke adja jelenti, hogy Vargics Imre Temesvár városi ujonnan megválasztott képviselő a 30 nap fentartása mellett igazoltatott. Vargics beosztatik a 4-ik osztályba.

A 10—18-ik bekezdések változatlanul elfogadtatnak.

A 19-ik bekezdésben ezen mondat után: „melyek e részben előttünk is tudva vannak elosztására s” Zsivkovics hivatott képviselő következőket kér beletetni: „Horvát- és Szlavonország és általában a magyar szent korona országai területi épségét illető.”

Deák Ferencz elfogadásra ajánlja a módosítványt, miután az a lényegben különbséget nem tesz, az indítványozónak ellenben megnyugvására szolgál.

Lónyay gr. bemutatja az ő felsége által szentesített, jelesül a m. kir. honvédelmi Ludovika akadémia felállításáról, — továbbá ezen akadémia épületének átalakítása, és az intézet 1872. évi fentartására megszavazott összeg fedezéséről, és a honvédszázaljak szaporításáról szóló törvényeket. — Kihirdetetik, és a főrendiházhöz áttétetni rendeltetik.

Vizsolyi mint a VII. bíráló bizottság elnöke bejelenti, hogy Tarnóczy Béla Nyitra-megye zsámbokrúti kerületi képviselő végleg igazoltatott.

Áttér a ház a napirendre.

A bizottság által beadott válaszfelirati javaslat névszerinti szavazás útján 185 szavazattal 101 ellenében (távol volt 1fi2 képviselő) általánosságban részletes tárgyalás alapjául elfogadtatik.

Megkezdetik a részletes tárgyalás.

A szöveg 1—8-ig terjedő bekezdése elfogadtatik.

A 9-ik bekezdésre nézve Cosma Parthen módosítványt ad be, mely szerint a feliratban megemlíteni kívánja a nemzetiségi kérdések megoldásának, és az erdélyi viszonyoknak szükségességét.

A módosítvány mellett szól Bonos, a módosítvány feltételes elfogadása mellett Irányi, Pulszky előadó a módosítvány ellen, ajánlja az eredeti szöveget. A ház nagy többsége elfogadja a szöveget.

A javaslat többi bekezdése változatlanul elfogadtatnak.

A felirat benyújtásával a miniszterelnök bizatik meg.

Lónyai miniszterelnök figyelemre teszi a házat arra, hogy szükséges azon 8 tagból álló regnicoralis küldöttség megválasztása, melynek feladata leendő, a horvátokkal tanácskozni.

A küldöttség megválasztása a holnapai ülés napirendjére tűztetik ki.

Radó Kálmán gazdasági bizottsági előadó jelentést tesz a ház október havi költség előirányzatáról, elfogadtatik.

Felvetetnek ezután Nikolics és Majorosnak az alvidéki vízkárosultak ellenében az adóbehajtás fel-függesztése iránt beadott határozati javaslatát.

Tóth belügyminiszter összefüggésben e tárgyalással megjegyzi, hogy az alföldi inség enyhítésére a kormány részéről már jelentékeny segélyek adatnak,

és pedig Torontálmegyének 76,392 frt, Temes-megyének 66,836 frt, Biharnak 4000 frt. Háromszéknak 1388 forint, Máramarosnak 1000 forint, Hunyadnak 1000 stb.

Kerkapoly pénzügyminiszter biztosítja a házat, hogy a kormány a sujtott adózók helyzetének könnyítésére minden lehetőt meg fog tenni, egyébiránt indítványba hozza, hogy az adóhátralék és folyó adóknak a valódi inségesektől behajtására vonatkozó 1871. évi rendelet hatálya 1873. évi aratásig kiterjesszessék. Elfogadtatik.

Ülés vége 2 óra 50 percz.

A szerb trónbeszéd.

Tisztelt képviselő urak! Körükbe lépve kelle-mes kötelességet teljesítek, midőn mindenekelőtt köszönetet mondok a figyelem mindazon jeleért, melyekben trónralépésem alkalmával a magas porta, a garantírozó hatalmak és más barátságos államoktól részesültem. Hasonló örömmel emlékezem meg a szeretet és lelkesült ragaszkodás azon számos bizonyosságairól, melyeket ugyanakkor drága népemtől nyertem.

Szerencsésnek érzem magam, hogy ily kedvező kül- és belhangulat kíséretében nyithatom meg először a nemzeti skupstinát, hogy ezzel egyetértőleg fogjak hozzá a számos megoldandó kérdés elintézéséhez; a közös tanácskozás őseink hagyományára, én pedig annál könnyebben maradhatok hiva e szép és hasznos hagyománynak, mert ez szentesített az alkotmány által, melyet uralkodói eskümmel megerősíteni szándékozom.

E szilárd és széles alapról kiindulva azonnal egy tag mezőre lépünk, mely munkálataink előtt kitárul. Fejedelemségünk kétségkívül büszke lehet azon haladásra, melyet fenállásának rövid idejéből felmutathat; de mekkora munka vár még reánk, midőn tudjuk, hogy századok óta kedvező helyzetben volt államok is még mindig a fejlődés és tökéletesedés állapotában vannak!

Törvényhozásunknak vannak hiányai, melyeken segítenünk, vannak hézagai, melyeket betöltenünk kell. — Mivelődési erőink elégtelenek. — Véderőink fejlesztést és erősítést igényelnek. Számos forrás nincs még megnyitva és felhasználva. A kereskedésnek új utakat kell nyitnunk, ezek közt első sorban vasutakat. A munka fejlődhetőségének nagyobb biztosítékokat kell adnunk. A földmivelés teljes figyelmünket veszi igénybe; mezőgazdaságunk a virágzás minden feltételeivel bir, nincs sürgősebb és okszerűbb feladatunk a természeti kincsek kiaknázásánál. Ebben fekszik Szerbia béreje és gazdasága.

Ezen irányban fog kormányom előterjesztéseket tenni a skupstinának. E feladatok oly fontosak és számosak, hogy egy ülésesszak, vagy akár egy törvényhozási időszak alatt mind meg nem oldhatók. Sok időbe és fáradságba fog kerülni megoldásuk, de meg fognak oldatni a nemzet jóakarata és hazafisága segítségével.

A munka egy része az ideai skupstinára fog esni, de a nagyobb része jövő évre fog maradni.

Tisztelt képviselő urak! Önöknek már is joguk van hálára részemről s a nemzet részéről. Kis-korúságom ideje alatt, midőn Szerbiának legnagyobb szükségére volt egyetértésre és ereje megfeszítésére, önök feladatukhoz hiven támogatták a kormányzóságot, melynek én kiáltványomban köszönetet mondtam. A munka és hazafiság mezején önök újabb érdemeket fognak szerezni.

Isten áldja meg önöknek Szerbia boldogságára és dicsőségére irányzott fázadozásait!

Obrenovics. M.

Törvénykezés.

A kolozsvári kir. törvényszéknek f. é. október 15 és következő napjain tartandó nyilvános ülésében következő befejezett perek fognak előadni:

1) Mérai Sándor János és társainak a Szent Erzsébeth aggház elleni urbéri ügye, a „Galnás” nevű kaszálóhozi tulajdonjogok elismerése iránt.

Előadó Pintye József törv. bíró.

2) Schwartz Györgynének, Sófálvi Sándor elleni kártérítési pere.

3) Treosánszky Brigittának, Dallos Alajos hagyatéka és Vajnóczy Mihály elleni 1600 forint iránti pere.

4) Özvegy Langvizer Józsefnének, Farkas Józsefné elleni egy adóslévl megsemmisítése iránti pere.

5) Horváth Ákosnak, dr. Pataki Dániel elleni 2 darab okmány kiszolgáltatása iránti pere.

6) Karváz Gyulának Fón Mór elleni 45 frt 94 kr iránti pere.

7) Gyorgyits Anna és társának Gyorgyics Matrona ellen végrendelet érvénytelenítése iránti pere

8) A Nemz. biztosító társaságnak, Novák Bogdán ellen 916 lrt 61 kr iránti pere.

9) B.-Hunyad mezővárosának, Böndi Ferencz és társai ellen bírtok kiigazítás ügye.

Előadó Bauer János törv. bíró.

10) Biszterczky József hagyatékának, Bihari Imréné ellen 523 frt 30 kr. iránti pere.

11) Rucska Jánosnak, Puskás József ellen el-éült váltón alapul 100 frt iránti követelése.

12) Lukács Máriának, Lukács Georg és társai ellen fekvősegek kiáltása iránti ügye.

13) Özv. Szabó Györgyné és társainak, Szabó János ellen ingatlanok osztályba adása iránti ügye.

14) Bulbuka Palagyiának, Oltyán Kádit Józsefné ellen örökség kiadatása iránti ügye.

Előadó Szigethi József törv. bíró.

15) Tamási Lászlónak, Bács közsege ellen egy házasság telek s 41 véka elegybuza iránti pere.

16) Dersi Lászlónak, Gál Antal ellen 350 forint váltó tőke iránti váltókifogatos ügye.

17) Cseh Vilmosnak, Lengyel János csödtömege ellen 213 frt 93 kr. iránti pere.

18) Bányai Bogdánnak ugyanaz elleni 168 frt iránti pere.

19) Simon Eleknek, Hodor Károlyné és Janka Lajos ellen 10,700 frt urbéri kötvény kiszakasztatása iránti pere.

20) Rosenberger Lajosnak, Macskási Miklós ellen 3030 frt. iránti pere.

31) Janka Lajosnak, Kővári Mihály ellen 400 és 30 drb. arany iránti pere.

22) Schmaltz Regiának, Bujáti Ferencz s Rieman elleni igénypere.

23) Rieman Lajosnének, Bujáti Ferencz és Rieman Lajos elleni igénypere.

24) Szongott Józsefnek, Kapperó Antal ellen 337 frt 31 kr iránti pere.

25) Korcsma Ferencznek, Wachsmann Frigyes ellen 33 frt váltótőke iránti váltókifogatos ügye.

26) Kassner Ferencznek, Mandel Samuel ellen 400 frt váltótőke iránti pere.

27) Goll és társainak, Szabó Miklós ellen 1000 frt urb. kötvény iránti pere.

28) Podoba Jánosnak, Czink Mária ellen 300 frt váltótőke iránti kifogatos ügye.

29) Fekete Pál és társainak, Benkő János ellen 100 frt váltótőke iránti pere.

30) Bodor Pálnak, Kohn Sándor ellen 396 frt váltótőke iránti pere.

31) Tordai Sámuelnek, Bagaméri Juliánna ellen 145 frt váltótőke iránti pere.

32) Reitlinger Móricznak, Balázs Mihály ellen 200 frt váltótőke iránti pere.

33) Blau Lászlónak, Mezei Izidor ellen csödmegnyitása iránti pere.

34) Gókán Juon s társának, özv. Gókán Togyerné ellen örökjog elismerése iránti pere.

25) Beldi Gergelynek, Kohn Sándor és neje ellen 12,600 frt iránti pere.

36) Bartha Lajosnak, Nagy Sándor és neje ellen 400 frt iránti igazolási ügye.

37) Fón Mórnak, Makrai Lőrincz ellen 240 frt iránti váltó ügye.

38) Fón Mórnak, Makrai Lőrincz ellen 759 frt. iránti váltóügye.

39) Veres Sándornak id. Komáromi György s térsa ellen 1177 frt iránti váltópere.

Előadó Dorgó Albert törv. bíró.

40) Az erd. unitarius statusnak, br. Bornemisz-sza Ignácnek ellen 756 frt s jár. iránti pere.

41) Ugyanannak, ugyanaz ellen 720 frt. s jár. iránti pere.

42) Ugyanannak, ugyanaz ellen 2400 frt. s jár. iránti pere.

43) Ugyanannak, ugyanaz ellen 3024 frt. tőke s jár. iránti pere.

Előadó Ránta László t. bíró.

A kolozsvári kir. Törvényszéktől, 1872 october hó 12-én.

kiadta: Kriza Kálmán,
jegyző.

31-ik közlemény az árvaházra történt adakozásokról.

Ajándékok.

Ráth Károlyné urasszony Pestről 2 vég párnahajnak való vásznat. Br. Kemény Istváné ivén: Vastagh György 12 frt. Papp Miklósné ivén: Illés János 1 frt. Összesen 13 frt.

Boros Ince Fanny gyűjtése Bálványos-Váralyáról.

Részvényes 2 frt. évi díjjal:

Boros Ince Fanny

Évi összeg 2 frt.

Ajándékok:

Herczeg Jánosné 1 frt. Rácz Miklósné 1 frt. Veress István 1 frt. Özv. Pap Mártonné 1 frt. Pap Matild 1 frt. Herszényi Lászlóné 1 frt. Csizsár László 1 frt. Ince Ferencz 2 frt.

Össz. 9 frt.

Főispán mlgs. Baresai László ur által eszközölt gyűjtés eredménye Hunyadmegyében.

Részvényesek 2 frt. évidíjjal:

Mara György.

Bágya Zsigmond.

Ifj. Kardoss Ferencz.

Turi Pálné, Guraszadán.

Benedikty Lajosné.

Fodor Sándorné, Zámon.

Évi össz. 12 frt.

Ajándékok:

Bokaj közsege 1 frt. Benczur közsege 1 frt. Gyalmár közsege 1 frt. Piskincz közsege 1 frt. Homorod közsege 1 frt. Renget közsege 1 frt. Gyógyfalu 1 frt. Gyógyfalu 1 frt. Fűrődgyógy 1 frt.

Csigmó 1 frt. N. Rápolt 2 frt. Kis Rápolt 2 frt. Bábolna 1 frt. Folt 1 frt. Bőj 1 frt. Arany 1 frt. Gyertyános 1 frt. Keresztes Sándor 1 frt. Al-Pestos 1 frt. 50 kr. Arki 50 kr. K.-Almás 60 kr. Cs.-Keresztur 1 frt. Szent András 1 frt. 50 kr. Szántóhalma 1 frt. 50 kr. Sárfa 1 frt. Dédás 1 frt. N. Barcsa 1 frt. K. Barcsa 1 frt. Bujtos 1 frt. Felpestes 80 kr. Dsodszány 1 frt. N. Válya 1 frt. Erdőhát 1 frt. Nándó 60 kr. Ulm 50 kr. Kerges 1 frt. Kersetz 1 frt. Száz Almás 1 frt. Kozolya 1 frt. Kann 50 kr. Vetzél 1 frt. Vultsed 1 frt. Bretelin 80 kr. Lesnyek 1 frt. M. Németi 1 frt. Bojabirz 60 kr. Mérisor 60 kr. Popesd 80 kr. Herepe 80 kr.

Összesen 48 frt. 60 kr.

Fogadják a nemes szívű adakozók az árvák nevében hálás köszönetünket.

Kolozsvárt, 1872. október 10-én.

Br. Bornemissza Ignáczné,

Elnök.

Szász Domokosné,

titkár.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, októb. 14.

— Az udvari ebédre, melyet ő Felsége vasárnap adott, a következő magyar delegátusokat hivta meg: Bittó Kálmánt, Bujanovics Sándort, Ciotta Jánost, Erdődy Sándor grófot, Falk Miksát, Haynald Lajos érseket, Horváth Boldizsárt, Károlyi György grófot, Keglevich István grófot, Kemény Gábor bárót, Kiss Miklóst, Lóuyay Jánost, Majláth Antal grófot, Olteanu János püspököt, Péchy Manó grófot, Perczel Bélát, Szapáry Antal grófot, Szécheny Antal grófot, Sennyey Pál bárót, Széll Kálmánt, Szögyényi Lászlót, Wahrmann Mórt, Zichy Ferdinand grófot és Zsedényi Edét.

— Iróki kitüntetés. Ő felsége a személye körüli magyar minisztere előterjesztése folytán Szigligeti Ede, a nemzeti színház tagjának, a hazai színi irodalom emelése körül szerzett érdemei előismerésül Ferencz József rendi lovagkeresztjét adományozta.

— A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter a baróthi gazdasági szakosztályi megfoglaltottnépiszkolához Gálóczy Antal volt sepsiszentgyörgyi kincstári néptanítót a magyar nyelv, történelem és földrajz rendes tanítójává, Biró Albert gymnasiumi tanárt a mennyiségügyi tárgyak, u. m. szám-, mértan könyvvitel és természettan tanítójává és Bedő József gymnasiumi tanárt a mezőgazdasági ismeretek azokkal legközelebb rokon természetrajzi és vegytani tárgyak szak és egyetemes igazgató tanítójává nevezte ki.

— Képviselelőválasztás. A napokban ejtetett meg Szabolcs megye nádudvari vál. kerületben a képviselőválasztás és pedig következő eredménytel: Ivánka Imre nyert 983, Patay István 587 szavazatot s így Ivánka 306 szavazattal képviselővé választatott. Csak hogy oda okosodunk már, hogy a neveltségessé nem minősít senkit képviselőnek.

— Egyházi értekezés. Hajnald Lajos kalocsai érsek közelebb Kalocsán egyházi értekezletet tartand, melynek befejezése után visszatér Pestre, a delegációs munkálatainak részt veendő.

— A torna-vívóda egyet igazgató választmánya torna tanárrá Nyárádi Lajost, a zilahi képezde okleveles torna tanítóját nevezte ki. Az egyet épülete már majdnem egészen be van végezve, a szükséges szerek s butorok beszerzésére nézve a tárgyalások folyamatban vannak, sőt a november hó 1-5 napjaiban történendő önépítési megnyitási programja kidolgozása a bizottság Kővári Mihály dr. Salamon József s Dobál Antal urak személyeiben, ki van nevezve.

— A Széchenyitérén levő háztulajdonosok Kerekes Márton indítványára elhatározták, hogy a Jakab Elek s Berde Mózes urak házaitól elkezdve egész a torna épületig, a tért kétfelől még ez ősszel fákkal beültetik. A fák megőrzése tekintetéből azonban célszerű lenne, a marha csorda összegyűjtésére nézve a Széchenyi téren kívül egy más alkalmas helyet kijelölni.

— A szüretnek javában folynak, bár a termés sokkal értékesebbé válnék, ha a folyton tartó s valóban pompás időjárás érlelő erejét gazdáink tovább is fölhasználhatnák. Hegyrendőrségünk teljes szervezettel azonban kényszeríti a tulajdonosokat, hogy gazdag fűrtjeiket mielőbb biztonságba helyezték a gonosz kezek elől. A zajos hegyi vigalmak közül kiemeljük a K. Biasini Domokosét, ki mult szombaton igen népes és fényes társaságot gyűjtött borjumi szőlőjébe, csinos nyári lakába. A zajongásig vig társaság szép ifjúság fáradhatlan buzgalommal járta, míg a nagyobbbrész komolyabb tanulmányozásnak adta magát, részletes vizsgálat alá vetvén a hosszú asztalok gazdag terhet. Az est setétjét a fogékonyságnak a szép női szemek, a proziaioknak sikerült tűz-játék világát ké. Kedv, vigaság, vendégszeretet quantum satis!

— A torda-aranyosi gazdasági egyet által rendezett kiállítás f. hó 13-án déli 11-órakor nyílt meg a tordai kaszinó nagy termében. A megnyitást

zeneszó majd a tordai derék dalárda nagy szabatsággal előadott karéneké előzte meg melyet nyomban egyet elnök Nagy Ferencz mesterileg kidolgozott megnyitó beszéde követett. A nagy számmal megjelent közönség öröklő veteránunk lelkes szavait zajos tetszéssel fogadta s a megnyitót tárlat fényesen igazolta az ifjú egyet erélyét és életrevalóságát. A kiállítás, diszbed, kirándulás és bírálat részleteiről olvasóinknak külön tudósítónk tollából fogunk közleményeinket szolgálni.

— Szombaton a „Kék szakállu” című vídalmú volt színen. A darab egyike a publicum kedvenc léha operette-jeinek, melyekben az eredetiségg oly születésekben áll, miket se földre, se égbe el nem képzelhetünk. Hiába, ezek korunk ugynevezett modern izlésének kíváncsi, melyeket, ha méltólag gyaláznak, a fálnak mennénk fejünkkel. Különben a „Kék szakállu” igen kedves zenéje van, mely magában is megérdemli a meghalgtatást. A szerepők közt első hely Medgyaszai Ilkák a közönség tapsokkal, sürti koszorúk és virágcsokrokkal üdvözölt. Marcellmaskirungjában éjszékében sikerült comicum volt; Zajonghi szerepénél fogva, kék szakállu daczára is inkább volt emberi alak mint Marcell vagy a többi fő szereplők; Dékány Róza Kendi jól játszott, szöval az egy Hegyi Gylát kivéve a szereplők hűségesen visszaadták, mit szerzője a darabba fektetett, de meglehet rossz izlésünkkel ép ez van ellenkezésben. A „Kék szakállu”-t vasárnapra a „Huszár csiny” követte. Daczára a darab ócskaságának, a közönség zsufolóság megtöltötte a színházat. Különben az előadás is szépen sikerült. Dékány Róza ép oly ügyes huszár mint markotányosné volt, jó hangja s élénk játéka sok vidámságot kölcsönzött az előadásnak; Berényinek erőteljes hangja s a népies szerepekhez jó alakja van, de játékában bizonyos vontatottság, erőltettség van. Szentgyörgyi jó öreg huszár volt s a többi szereplők is megállottak helyükön. Eltekintve azonban azonban mindettől, a repertoire eddigi műsorozata után arról győződünk meg, hogy az opera, legalább a nagyobb szabású dalművek valóban le maradnak a színpadunkról, mit a közönséggel együtt igen igen sajnálunk. Nem tudjuk az igazgatóság terveire a hiány orvoslását, de, hogy a műlévezet után vágyó közönség forrón óhajtja, azt tudjuk.

— Deák Ferencz és Pipitz lovag találkozásáról a „N. Fr. Pr.”-nek a következőket írják Pestről: Pipitz a cs. k. szab. nemzeti bank kormányzóját Deák Ferencz szívélyesen fogadta és beszédjüket csakhamar rátért a bankkérdésre. Az osztrák nemzeti bank — mondá Deák — Magyarországot nagyon megviselte. Pipitz ezt tagadta. „A magyar hitel akarát megszorítani, a kereskedelmet bémítani és az ipart pangóvá tenni. — „Mindezt” válaszolá Pipitz „nem tévő.” — „Az évenként bedőlő válságokat idézte elő.” — „Nem” jegyzé meg a bankkormányzó, „mindezekben ártatlan.” — De a dotatiókat még sem akarja fölemleni — „Ezt becsülete kívánja így, míg Magyarországon csak túrtnek tekintetik.” Egy heves szó a másikat eredményezte, és társalgásuk egyre izgatottabbá lón. Egyszerre észrevették magukat. Mindkettő elrészeltette magát. Deák engesztelésre kezelt nyújtott vendégének és hosszabb adomázás után azok, kik csak az imént a legelősebben összetűztek, mint legjobb barátok váltak el.

— A magyar keleti vasut kis-kapuszobeni vonalrésze f. hó 11-én adatott át a közforgalomnak. Ladamos állomás kivételével, mely esupán személyek, podgyász, és gyorsárak felvételére nyitattik meg; a vonal többi állomásai, névszerint: Nagy-Selyk, Vizakna és Nagy Seben, ugy személyek, podgyász- és gyorsárak, mint teherszállományok felvételére is be vannak rendezve. Kis-Kapusról Nagy-Sebenbe r. 4.86 és este 5 óra 6 perczkor indul a vonat. N.-Sebenbe érkezik 6. 22 reg. és 7 óra 30 percz este. N.-Sebenből Kis-Kapusra ind. este 9 ó. 6 percz, Kis-kapusra ér. 11 ó. 37 p. este 9 ó. 10 p. délelőtt.

— Káromkodás elleni egyet. Nagyváradon káromkodás elleni egyet létesítésén fáradozik néhány derék polgár. Az alapszabályok első pontja határozottan tiltja a káromkodást úgy mint minden fajtalan és illetlen beszédet. Azon tagok, kik az alapszabályok ellen bármily csekélységet is vétének, pénzbürséggel lennének büntetendők. A cél nemes, csak aztán létesüljön is az egyet.

— A pápa és bibornokok azzal mulattatják most egymást, hogy Viktor Emmanuel boszantására savoyai Chrisztinát a szentek közé igatták. Az olasz király tréfasán jegyzé meg e birre: „Mille grazie! lesz hát legalább valaki a famíliából, ki hathatósan védelemzhet ott fönn, ha Pius és környezete vádolni fognak.”

— Nemezis. Gaveau, francia államügyész ki a kommunardok ellen indított első pürben főszepet vitt mint vádló, s kegyetlen indítványával általános ellenszenvet ébresztett maga iránt — megőrült. Rögeszméje, hogy a párisi gyujtogatások és a kezesek leglyukoltságában bűnrészességgel vádoltatik, s így ép azon rémek üldözik most, miket embertelen túlzással a kommunardok halálítéletének kieroszakolása végett ő festett annyiszor a bírák elé.

— A török sorsjegyek legutóbbi főnyereménye: 300 000 frank — Anghelos nevű s Bujukdereben lakó görögöt tett boldoggá. Ez hát alig fogja szidni a török kormányt!

— Egy arany, mint házasságszerző. Somogyban élt egy szegény, de kecses özvegyasszony

kinek minden gazdagsága egyetlen aranyból állt. Ugyanott lakott egy vagyonszerkeszkedő, szintén öz. Az özvegyember legkevésbé sem nézte rossz szemmel az özvegyasszony, és a szegény özvegyasszony viszont a jó kinézésű kereskedőt szíves-örömezt odaléköltolta volna diadalszekeréhez, mely azonban — fájdalom! — csak taligából állt. Egy szép reggel özvegyasszonyunk az ő aranyát beváltotta az özvegy embernél, s a kapott pénzen egy másik aranyat vett, melyet másnap ismét beváltott reménybeli vőlegényénél. Egyetlen aranyának értékével így üzött ő cserekereskedést pár hónapon át, míg végre ez arany hatalma karjaiba vezette az özvegyembert. s lett belőlük egy boldog pár. És boldogok maradtak ezután is, miután a gyöngéd férj belátta, hogy rászédett, „mert így okoskodott — na engem, tapasztalt kereskedőt így rá birt szedni, mennyire fogja érteni ezt a mesteriséget majd vásárlóimmal szemben!”

— Egy érdekes irodalom történelmi mű jelent meg Légrady testvérek kiadásában Ballagi Aladártól következő címmel: „A magyar királyi testőrség története különös tekintettel irodalmi működésére” ára a 28 ivnyi műnek 3 frt. Irodalom történelmünk monographiai még oly csekély számmal vannak, hogy már e szempontból is örömmel üdvözölhetjük e művet, mely különben is igen gondosan van összeállítva; a fennmaradt okmányokból is sok ismeretlen adatot tartalmaz. Egyes írók, Bessenyei Anyos stb. különös góddal vannak tárgyalva. A testőrség külső történetét az ifjú szerző egész 1848-ig hozza le, de ez inkább csak külső keret, a mű valódi célja azon nagy irodalmi forrongás részleteinek megismertetése, melynek épen ezen évben üljük évszázados fordulóját. Ajánljuk e komoly irányu s szép nyelven írt művet az olvasók figyelmébe.

— Egy nemzetiségi örült. A „Federatione” című román lapban valami Dregescu nevű, Jankura ki pedig a román testvérei háladátlanságából halt meg éhen, elhagyatottan, a legnagyobb nyomorban — a következő apothosist írja: „Ő is elhagyott, minket! Kárpátok: királytök meghalt! Az ellenség vasától megkímélve, megölte őt azok árulása! (Meg biz a pálinka!) 1848-ban a szabadság napja teljes fényben ragyogott Dácia fölött, de fájdalom hamar lehanyatlott s vele a román nemzet visszaesett régi sirjába! Jancu, Barnutiu, Balintu és Axente négy hős — elég nagyok arra, hogy egy korszakot fényessé tegyenek! Jancu küzdött, de mit használtak győzelmei? Alig fejeztett be a titáni harc, — mely 40 ezer áldozatba került, a havasok királya kárpóltolt, — mikép? azt tudjuk mindnyájan! A történelem megbocsáthat sok kényurnak, de Mihály, Hóra és Jánk gyilkosainak soha! S ti örökségüktől kizárt fegyvertársak, kik hazát kérték — sirjatok, mert atyátok örökre elhagyott! Ellenségeinknek egy hatalmas szövetségeseük van, a halál! A halál leartatja a legszebb kalászkokat a románság vetéséből, mig elleneink a rabszolgaság békoit gyártják számunkra Mártirjaink egy szent örökséget hagytak, hátra szellemüket a követendő példát! Jánk meghalt a nélkül, hogy utódot hagyott volna hátra, háromszoros átok reátok, kik megöltétek! (Hogy átkozza domnu Dregescu a pálinkafőző zsidókat.) Halhatatlan szellemek: a románságot pártfogókatok alá helyezem s várom a megtorlás oráját! Ha tehetném, ostort főnnék mult dicsőségünkben s avval verném a mai románok gyávaságát! Mártirók: ti elhagytátok e hazát, hol a román rabszolgá nemzetiisége elévülve, a szabad keresztre van feszítve, s az igazság békóba verve, ti meghaltatok s mi nem fogjuk magunkat megboszolni! A boszúlok faja kipusztult! Te pedig Jánk nemes szelleme, halgasd meg kérésemet! Eliseus azt kérte Ilyestől, midőn ez tűzszekerével égbeszállt: hagyná neki ruháját! Én pártfogósdokat kérem, azt a vasakaratot, bátorságot és áldozatkészséget, melyek belőled hőst és martirt csináltak. Hallgass meg esküszöm, hogy megboszulódó egyike leendek! Esküszöm! esküszöm! Esküszöm! Ez az ur megérdemlené, hogy orvosi felügyelet alá helyezték.

— Egy leányrablást történetet írt le a „N. Váradi”: Nem valami középkori rémes történet lesz előadva az alábbi sorokban; nem a zsarnok szívű váru gyöngéd leánya és vándor hegedűs játszócs benne a szerepet. Épen nem, csak egy szegény paraszt román fiú és egy román leány. A történet nem messze Váradtól, Szentteleken és Fugyi Várhelyen esett meg; Ime így hallottuk: Van egy fiatal fáta s egy fiatal legény, kik majd megbolondulnak egymásért, úgy szeretik egymást; a gyöngéd viszony tart valami négy éven keresztül. Nem rég a fiut elszakították dulcineajától és Mars fiai közé sorozták N.-Váradon. Eleinte volt sirás-rivás, de aztán csak beletörődtek a helyzetbe annyival inkább, mert örök hűségre kötelezték magokat fiú és leány. De az anya alig pár hó múlva oda vitte a dolgot, hogy leányának keresett egy gazdag legényt, ki elvegye. A leányt megérték s az bele is egyezett. Meghallá ezt a bakancsos s rögtön fölkerelkedik két pajtással s ki-meennek Szenttelekre és éjjel a lányt ellopják (lehet hogy maga is akarta) ágyából s átviszik Fugyi-Várhelyre. Reggel a kétségbeesett anya keresi elveszett gyermekét össze-vissza, de hát nincs sehol. Harmadnapra aztán a bakancsos haza viszi a leányt anyjának, mondván, hogy most már férjhez adhatja, ha ngyan elveszi az a másik fiú. Ha pedig a vőlegény akadékoskodik, oda se neki, mert az ő szíve most is oly hű, mint volt s kész annak idejében kezét és

szívét a lánynak adni. Az ügy törvényszék elé került s a hű szívű bakancsos nőrablással vádoltatik.

— Honvéd siremlék. Kis János volt honvépnagynak nem rég díszes siremléket emeltek Mátra-Derecskén, hol el van temetve. Kis János fivére volt Kis Pálnak, az egykori fiemei kormányzó. A 30-as években mint cs. k. kapitány őrnagyával egy nemzetiségi vita miatt párbajt vívott, minek következtében ki kellett lépnie a hadseregből. Azóta mint magányzó Egerben volt letelepedve. 1848-ban, mikor a szabadságharc kitört, a 63 éves harcosz ifjú tűzzel szintén felkötötte a kardját és később a népfölkelés parancsnoka lett az oroszok ellen.

— Vad-disz-fák és eserjék a sétatéri növénytenyésztésben ez idén is nagy választékban kaphatók. Fejlegyzék és árak sétateregyleti pénztárnok Dr. Hincz György urnál megtekinthetők, kihez a megrendelések is intézendők.

A kolozsvári piaci-árjegyzék október. 13.

(alsó ausztriai mérő közéjír).

Tisztebűza 7 frt 16 kr. Egyhűza 5 frt 10 Rozs 4 frt 60 kr. Arpa 2 frt 76. Zab 1 frt. 20 kr Törökűza 5 frt 10 kr. Pityóka 1 frt 80 kr. kr.ar.habus fontja 23 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Okt. 11-én 5°. Metalliques 100 frt. 65 35. Kamat 65 45. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70 60 1860. Kölcsön 102.10 Bankrészevény 392. Hitelem tészeti részvények 330.60. London 10 ft. st 108 75 Ezüst 107 15. Cs. kir. arany 5.23 Napoleondor 874

Vihári kötvények: Magyarország 70.50 Temecei 77.25 Erdélyi 78.50 Horvátországi 84 —.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Nyilttér. *)

A kolozsvári hitelbank és zálogkölesön társulat elfogad készpénz betételeket 100 frt-tól kezdve pénztárjegyekért, a melyek után 6 % kamatot fizet. E pénztárjegyek értékét Pesten is felvehetni az angol-magyar banknál. A kamatok három havonként fizetendek.

A bank kölcsönöket ad mindennemű értékpapírra, arany- és ezüst tárgyakra s más értékes ingóságokra.

Leszámitol váltókat; vesz értékpapírokat, Elvállal pénzbehajtásokat váltókra, utalványokra.

Törlesztési kölcsönöket eszközöl 500 frt-tól kezdve telekkönyvezett birtokra 24 1/2 vagy 34 évre; a törlesztés és kamat 8% illető 6 1/2 %-ot tesz.

Egyetemesmind jelentjük, hogy első magyar általános biztosító társaság főügynökségének vezetését elvállalván, elfogadunk mindennemű tűz-, g jéés életbiztosítást.

Az igazgatóság.

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül:

Revalesciére Du Barry Londonból.

Minden betegségek gyógyítása gyógyszer és költség nélkül az isleles Revalesciére Du Barry, mely gyermekeknél és felnőtteknél a gyógyszerek egy ötre nedvességét sem teszi. Kivonat 76,000 gyógyítási esetből gyomor-, ideg-, altest-, mell-, tüdő-, nyak-, hang-, lélekzési, mirigy-, vese- és hólyag bántalmakból, melyekből kívánatra másolatok ingyen és bérmentve küldetnek.

64,210. sz. bizonyítvány.

Nápoly, 1862. april. 12.

Uram! Egy szájbetegség folytán hét év óta borzasztó elsoványodott és szenvedő állapotban volt, sem nem volt képes olvasni vagy írni; testemen minden ideg reszkett, a rossz emésztés és folytonos álmatlanság folytán örökös idegizgatásban szenvedtem, mely ide oda üzött és nem hagyott egy perczig se békét, a mellett a legnagyobb jobban mélabús voltam, sok orvos kimerítette minden tudományát a nélkül, hogy enyhítette volna szenvedéseimet. Teljesen kétségbeesve próbáltam az ön Revalesciére-jét és most, miután 3. hónapig éttem vele, hálát mondok Istennek. A Revalesciére a legnagyobb dicséretet érdemli meg, egészségemet végleg helyreállította és arra képesített, hogy helyemet a társaságban ismét elfoglalhattam. Teljes hálával és tisztelettel.

Marquise de Brehan.

65,715. sz. bizonyítvány.

Páris, 1866. april. 11.

Uram! Leányom a ki igen szenvedő állapotban volt, sem emészteti, sem aludni nem tudott; álmatlanság és gyengeség és ideges izgatottság egészen oda volt. Most a Revalesciére-csokoládé által egészen helyreállt, jó étvágygal, emésztéssel bír oly jó kedvvel, melyet már rég óta nélkülözött. H. de Montois

72,448. sz. bizonyítvány.

Cadix, 1868. junius. 3.

Nem mulasztatom el, azt azon jó határról értesíteni, melyet az ön Revalesciére-csokoládéja nóm állapotára előhozott. Ez sokévig altatófájdalmak- és folytonos álmatlanságban szenvedett. Az ön megbecsülhetlen Revalesciére-csokoládéja ismét helyreállította.

Moyans Vincente.

Táplálóból levén mint a hns, a Revalesciére felnőttek és gyermekeknek 50-szeres árát megkaritajta. Gyógyszereket Bádórszelenzékben fél fontos 1.50, 1 fontos 2.50, 2 fontos 4. 50, 5 fontos 10 frt, 12 frs 20 frt, 24 frs 36 frt. Revalesciére-lepénykék, szelenczékben 2 frt. 50 kr. és 4 frt. 60 kr. Revalesciére csokoládé por- és tábla alakban 12 csészére 1.50, 24 csészére 2.50, 48 csészére 4.50, 96 csészére 8.50, 120 csészére 10 frt, 24 csészére 20 frt, 576 csészére 36 frt. — Kaparó: Barry du Barry és társaiál Bécs, Walfischgasse 8. sz. Kolozsvárt: Binder gyógyszerésznél. Pesten: Török, Prágában: Fürst, J. Brünner, Eder E., Dobreczenben: Mihálovics István gyógyszerésznél, Duna-Pölvárdnál: Nadhera Pálnál, Károlyváros: Brilli F.-nél, Kanizsán: Lovak Károlynál, Maros-Vásárhely: Fogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: Pisztori Felixnél, Székes-Fehérvárott: Dieballu Györgynél, Vághelyen: Congueuer Ignácnál, Váradon: dr. Halter A.-nél, Ágrában: Irgalmasok gyógyszerházában, a konkvilla bécsi ház postai utalvány egy utavét mellett széküldi.

*) E rcvat alatt közöltékért csupán a engedélyesség irányában vállal felelősséget a Szerk.

Altesti sérvek ellen

Sturzenegger sérvkenőse Hertsau-ban Schweißchen a legkedvezőbb fogadtatott. E szor semmiféle ártalmas anyagot nem tartalmaz és egészen régi sérvket, szintgy mint anyagi veszteséket, a legtöbb esetben teljesen meggyógyít. Használati utasítás s számos bizonyítvánnyal együtt egy zárt tégely ára 3 frt 20 kr. o. é. Sturzeneggeren kívül a általa kapható a következő gyógyszerészeknél: Pecher J. Máriahilfhez címzett gyógytárában Temesvárt, továbbá: Formágyi F. Sz. Mária című gyógytárában Pesten.

Makk hirdetmény.

A gr. és b. Bánffy család kalotaszegi közös uradal-mához tartozó, n-sebesi határon levő Gyálu-Máre és a csucsa határon levő allodialis erdő makktermése, f. hó 15-én árverés útján fog a mlgs család b.-hunyadi inspectoralis lakásán, a legtöbbet ígérőnek kiadni, hol a feltételek előlegesen is megtekinthetők. B.-Hunyad, oct. 9-kén, 1872.

GYARMATHY ZSIGMOND, inspector.

Legujabban megjelentek

és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Néhai VADAS JOZSEF,

kolozsvári első pap és nyugalma. esperes

Egyházi beszédei.

Kiadták: Nagy Péter erdélyi ev. ref. püspök, Szász Gerő ev. ref. első pap és esperes és Szász Domokos ev. ref. második pap.

Első füzet. Nagy 8-rét. Ára 1 frt 20 kr.

„Hasznos munkát cselekedtünk,“ írják a kiadók, „mert a múlt évben elhalt, néhai hivataltár-sunk egy oly istolának volt híve és egyik érdemes képviselője, ki nem az üres szódagályban, semmit mondó frázisokban szeretett pompázni: hanem főnek és mindenek felett valónak tartotta az egyszerű-séget, a valószágot, a bibliai közvetlenséget és azt a melegséget, mely őszinte hitből és mély meggyő-ződésből származott, s mely nélkül az erkölcsi, vallási életben eredményt nem lehet elérni, teljes lehetetlenség.“

„És a mit ő vallott egész pályájának nem mindig virágos folyamában, mi ennek megvalósulá-sát őszintén óhajtuk tlyemű egyházi irodalmunkban; és éppen ezért láttuk jónak, kiadni a beszéde-ket; — ebben keressék az indokot olvasó közönség, paptársaink és a kritika.“

Magyarosan.

„A magyarnyelv sajátosságairól“

irt jegyzetekhez.

Irta Gyergyai Ferencz.

Ára füzve 1 frt 40 kr.

A „Reform“ e műről ekkép ítélt: „Gyergyai Ferencz ur, egy tudományosan képezett erdélyi nyel-vész, ki néhány évvel ezelőtt, „a magyarnyelv sajátosságairól“ nevű műve által kezdett fölteni. — Jo-len munkája már jóval terjedelmesebb, s alig jöhetett jobbkor, mint épen most. Nyelvünknek honi „fizamoktól“ és idegen csempészettől való megtisztítása képezi most jóakaró nyelvészeink egyik fő-feladatát, s e feladat nem csak szép, de nehéz is. — Nehéz, mert az akadémia nagy szótára óriási mérvben terjeszti és táplálja a hitet, hogy minden magyar ember született és minden hőbortos jóakarát már nyelvtudomány.“

Különbö a mozgalmak a nyelvrontás ellen már nagy hullámokat hajt. A „Nyelvőr“ megteszi kötelességét s az irtani való hibák nagy tárházává lett. — Gyergyai ur jelen munkájával lehető nagy tört ölet át, s mindenütt alaposítást, s a mi itt nem csak dolog, kész segélyt íparkodik nyu-tani. — Nem gondolom, ugymond előszavában, hogy készakarva írta valaki nem-magyarosan, sőt azt hiszem, mindenki írta azt szeretné, hogy kitűnő magyarsággal írjon. — Hanem az a baj, hogy nem figyelmeztették rá, mi magyaros, mi nem, és így megszokta a nem-magyaros kifejezéseket, nem veszi észre a magyartalanságot, sőt épen helyesnek véli. — sat. sat. Végül csak azt kívánok, ha a „Magyarosan“ mentül nagyobb elterjedést nyerjen, s így mentül nagyobb hatása sem fog elmaradni.

Hirdetmény.

A „kalotaszegi takarékpénztár“ részvénytársulat

folyó hó 6-án tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta a 3-dik 25%-nek November-hó 15. és a 4-dik 25%-nek Decembernek 15-én leendő befizetését, mi-kor az ideiglenes nyugták az eredeti, szelvényekkel ellátott részvényre cseréltetnek ki.

A Kolozsvárt lakó részvényesek befizetéseiket Kolozsvárt a Hitelbank és Zálogház-Igazgatóságánál is megtehetik.

A közgyűlés határozata szerint a kalotaszegi takarékpénztár alapszabályai 6. §-ában kitett követ-kezmények terhe alatt a részvényesek, részvényük befizetésére felszólítottak.

B.-Hunyad, 1872, october-hó 7-kén.

A kalotaszegi takarékpénztár-Igazgatósága.

Karvázy Gyulánál Kolozsvártt

Budai vörös bor üvegestől:

1 kupa 1 frt 10 kr.

1/2 „ 60 kr.

1/4 „ 32 kr.

kupas és félkupas üvegért 10 kr., meszelyesért 7 kr. adatik vissza.

Asztali borok üvegnélkül:

1 kupa jó asztali 48 kr.

1 „ finomabb 60 kr.

1 „ bakator 1 frt.

Zsir a legtisztább:

1 kupa 1 forint.

Kapható 1, 2, 3, 4, 5, 10 és 20 kupas edényekben.

Szalonna a legszebb:

1 font 44 krajczár.

Füstölt és paprikás szalonna:

1 font 48 krajczár.

Friss vaj: 1 font 80 krajczár.

Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb.

Vidéki rendelések utánvétellel eszközöl-tetnek.

Borsajtók,

Szóllózúók,
Szóró-rosták,
Vasekék- és
eketaligák,

Váltó-ekék,
Szecska-vágók,
Répavágók.

Készen kaphatók JANKÓ VINCZE gépgyárában Kolozsvártt külső-tordautezában.

Nagyobb vételnél kedvezmény.

Van szerencsém egész tisztelettel a n. érd. t. cz. közönséggel tudatni, hogy üzletemben ez időnyre is az alább irt

bel- és külföldi természetes ÁSVÁNYOS GYOGYVIZEK,

a legnagyobb mennyiségben megérkeztek, melyekből a legutányosabb áron felelő-ség mellett szolgáltatok, u. m.:

Adelheid-jodforrás, (Adelheidsquelle Jodwasser), borszé-ki, bikszárdi, buzási, carlsbádi-Schlossbrunn, carlsbádi-mühlbrunn cigelkai-jod, csizi-jod, előpataki, Friedrichshali, gleichenbergi, halli-jod, ivándai, kissingeni, korondi, marien-bádi, püllnai, sulini, seidschützi, szliácsi, sztojkai, sz-jakabi, selti, Spái, schwalbach, türi, „Hunyadi, Rákóczy és Erzsébeth,“ budai gyógyvizek. Az itt elő nem sorolt vizek ha azok üzletemben nem találtnának, megrendelhetők s gyorsan eszközöltetnek.

Ajánlom továbbá mindenféle színű

száraz és olajbatört nagy festék

és lack RAKTÁROMAT,

minden hozzá tartozókkal, továbbá ajánlom a legkittünbb fajta

padozat fénymazomat

(fusbóden-pásztia)

hozza szükségeslő lakkal együtt melyek Kolozsvártt csak nálam kaphatók s bár mily nagy mennyiségben szintén felette olcsó ár mellett tisztelt vevőimnek, vagy megrendelőimnek szolgálatára állanak.

Tisztelettel: CSIKY IMRE,

Nagyobb vételnél kedvezmény.

GŐZCSÉPLÉSI FELHIVÁS.

Alóírtak egész tisztelettel tudomásra hozzák a nagyér-demű földbírtokos és haszonbérlo közönségnek, miszerint

hat gőzcséplő gépuket, melyek az országnak különböző helyeiben működnek,

a felvállalt munkák bevégezte után, ha még valaki igénybe venni kívánna,

Erdélynek bármelyik részében cséplés végett átengedik,

sziveskedjék csipeltetési szándékát alóírtakhoz mentől előbb megtenni. Feltételeink előnyösök és nagyon kedvezők.

Kolozsvárt, oktober 7-én 1872.

BEREI és MERZA.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pt. Scoală - BCU Cluj

